המזבח מקדש פרק תשיעי זבחים פג.

והוליאו למזבח. לחזות שבע על טיהרו ומתן ד׳ על קרנותיו כדכתיב (ויקרא מז) ויצא אל המזבח אשר לפני ה׳ וכפר עליו ותנן זה מזבח החיצון כפרק הוליאו לו (יומא דף מז:) ואמרינן התם דלהכי כתיב ויצא עד דנפיק מכוליה מזבח שלא יעמוד בין המזבח ולפרכת בשעת מתנות המזבח אלא בין המזבח לפתח [1] לגד המזבח: [א]**סכא חד מקום הוא.** שאין הפסק (מזבח) [ב]ביניהם ולא הויא הכנסה [ג] שלא במקומה: **או דילמא.** רחמנא שויה שני מקומות דכתיב ביה יציאה: ה״ג בת״כ **רבי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשביר אף כאן בשביר.** ר׳ אליעזר יליף לכפר דאשר יוכל מדמה לכפר מוכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר ומזהיר שפורשין מן היכל בשעת הקטרה מה להלן בבואו לכפר משמע מתמילת ביאת המכפר החיכו מציריו לפרוש הילכך כתיב [ד] לכפר ועדיין לא כיפר משמע [ה] אף [ו] אשר יוכל מדמה לכפר מתמילת הבאתה ע״מ לכפר משמע שנפסל הילכך אע״פ שלא כיפר: [ז]**ונאמר להלן לכפר בקדש.** דר׳ שמעון ואת [ח] פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הוכא וגו׳ מה להלן בשכיפר הכתוב מדבר דהא שריפה בתר כפרה היא אף כאן בשכיפר: **רבי אליעזר סבר דינן חוץ ממחן.** דס חטאת המיצוה שהכתוב מלמדך שתעמוד בחוץ ולא יכניסוהו לפנים מאדם זה שהכתוב מזהירו שיעמוד בחוץ: **ואין דינן חוץ מבפנים.** מפר יוה״כ שהנחתה [ח] כמצוותה לפנים: **דינן בחמה מבחמה.** חטאת מיצוה מחטאת פנימית: ה״ג [הכנים שונג בסר] **הא מוזר אפשר בשכיפר או בשלא כיפר.** בשכיפר וכרבי שמעון קבילה ליה אי אפי׳ בשלא כיפר וכרבי אליעזר: ה״ג בתורת כהנים **ואם פר החטאת וגו׳ והשורף אותם וגו׳ מה ת״ל.** דמשמע דמיבעיא ליה מה ת״ל והשורף היינו [ט] דקפריך מה ת״ל הא לגופיה איצטריך ללמדך שהשורפן מטמא בגדים: **אלא מה תלמוד לומר.** מחטאת [י] חטאת תרי זימני מהדר: **ונשרפין אבית הדשן.** כדי נסנה דהא עיקר על שפך הדשן ישרף [יא] כפר העלם דבר כתיב אלא משום דמטמא בגדים נקט לה דלא כתיב בהו: **אינו צריך.** ללמד [יב] מחטאת חטאת דממשמעותא דקרא נפקא דתלי טעמא דטומאת בגדים משום דהוכא את דמה לכפר למדנו שכל הפנימים השורפים מטמא בגדים אלא היה לו לכתוב ואשר הוכא וגו׳ אלא את פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו׳: **מאי טעמא.** לא נפקא ליה לר׳ יהודה מלכפר: **לאו משום דמפיק ליה.** להאי לכפר לג״ש דרבי שמעון ללמד על דמיס המיצומים שנכנסו דמס לפנים שאין פסול אלא מ״כ כיפר כרבי שמעון ולאו משום דתלי טעמא דשריפה נהוגא את דמן [יג] הילכך איצטריך חטאת חטאת לרבות שאר הפנימיות:

הדרן עלך כל הזבחים

המזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות למזבח ואין מורידין אותו: **אם הראוי לו.** משהוכרר לחלקו. וכגמרא [ע״כ] מפרש למעוטי קמיצה שלא קדשו בכלי לאחר קמיצה לחלק גבוה דאע״ג דקידשה המנחה כולה בכלי אין זה חלק גבוה ברור שאין המנחה קריבה כולה ובקמיצה בלא מתן כלי אין זה מבורר למזבח: **רבי יהושע אומר כו׳.** הני תנאי פליגי בפירושא דאת הראוי לו דקתמא דמתניתין רבי [ד] קתם מתניתין את הראוי לו למעוטי שאין ראוי לו והכר מפרש ומאי ניהו ראוי לו לרבי יהושע ראוי לאישים שנפסל ולא דס פסול ונכסים פסולין שאינן לאישים ובר״ג כל הראוי למזבח שנפסל אפילו דס ונכסים ואין לך למעט אלא מה שלא נברר לחלק מזבח מעולם ומאי ניהו קמיצה שלא קידשו מעולם [ה] בכלי: **לאישים.** לאש: **היא העולה על מוקדה.** דבר שהוא למוקד ועולה [ו] היא בהוייתן יהא ולא ירד. היא משמע בהוייתו תהא משעלתה על מוקדה: **אף כל שראוי לאישים.** לאפוקי דס ונכסים (פסולים) דלמפרש בסיפא אין כן דברי ר״ג לדברי רבי יהושע אלא הדס והנכסים: רבי שמעון סבירא ליה בנכסים של זבח כרבי יהושע (ונכסים) ונכסים הבאין בפני עצמן כרבן גמליאל ולאו ממוקדה יליף אלא טעמא אחרינא אית ליה כדמפרש בגמרא [פד.]: **אם הוכא בשר והנכסים פסולין.** הואיל והם באים בגללו נפסלו עמו ונטלה תורת הקרבה מהן: **הוכא לא ירד.** דמזבח קדשו: והנכסים

נשרפין אבית הדשן. פירש בקונטרס כדי שנסנה דעיקר על שפך הדשן ישרף כפר העלם דבר כתיב [ו] ולא דק דלא כפר העלם כתיב אלא כפר כהן משום מ״מ הדין עמו דכדי שנסנה ויש לפרש דהכי קאמר מאותן הנשרפין אבית הדשן לא מצינו שמטמא בגדים אלא אלו בלבד מצינן לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי עיז״ת ת״ל חטאת וכו׳. וכ״ה בספרא פ׳ אחרי (פ״ט): [ז] ל״ל שהשורפו מטמא בגדים ונשרפין אבית הדשן שאר וכו׳ (שי״מ) ובפי׳ רש״י: [ח] והנסכים (שי״מ) וכ״מ מרש״י: [ט] אמרי (כ״ר פ״ר ופרי״ר): [י] ולשתה (שי״מ): [יא] נס״מ טעם דיבור והכינסן. כלומר הכנס בין מזבח לשרופה מהו: [יב] ל״ל מחיצה (כתה״י ושי״מ). ולא״ק גורס שאין אלא הפסק מובה כו׳: [יג] הכנסה שניה שלא במקומה (כתה״י ושי״מ): [יד] תינח כתיב עמחק (כתה״י ושי״מ) לכפר דעדיין (כ״י פ״ז): [טו] אף כאן אשר (שי״מ): [טז] בי ל״ק ור״ש וכו׳ (צ״ק). וכמה״ר כלפינו: [יז] ל״ל מואת (כתה״י: יח) שהבאתי במעותו (כ״י פ״ז ושי״מ): [יט] והיינו (כתה״י): [כ] ל״ל חטאת חטאת (פ״מ וכ״ר): אחרי דומני מהדר (באה״מ). וכמ״ר כלפינו: [כא] בכתה״י ודיו ללמדך מגזירה שוה ותיבות מחטאת חטאת ליתא אם ויהא מנסה ועי״ש שמתא דלפמ״ש המוס׳ לקמן קה ע״ב בסוף העמ׳ דילפינה החטאת מטמא כו״ל ג״ש, ה״כ ל״ל להנים: [כב] ל״ל אשר (באה״מ): [כג] דמם (שי״מ): [כד] דרבי סתם במתניתין (שי״מ): [כה] תינח מעולם נמחק (שי״מ): [כו] ועולה היא בהוייתה ולא תרד. היא משמע בהוייתה תהא כו׳ כל״ל (כ״ש): [כז] בר״ש ונסף ובפי׳ כהן גדול (סנהדרין כא ע״ב), גבי לא יבבה לו נשים:

מסורת הש״ס

[1] ת״כ צו״ו פ״ח ה״ד. [2] עי׳ לעיל לו., [3] ת״כ אחרי פרש״ה ה״ד ע״ש, [4] סנהדרין לד., [5] ת״כ צו פ״א ה״ד. [6] שם ה״ה, [7] שם ה״ו, [8] יומא מד., [9] ויקרא ד יב, [10] וע״ל מז: כתו׳ ד״ה אלו וכרש״י שם ופיה מדייק רש״י הכא, ל״ק ע״ש., [11] (ועי׳ לעילמ: תו׳ ד״ה אלו), [12] (ועי׳ עירוכין מח. ד״ה ר׳ יהודה פסחים פג. ד״ה ר״ש ודף קנח: ד״ה ומותם מדייק מד. ד״ה עצרת).

שינויי נוסחאות

[א] והוציאו (כתה״י): [ב] גי׳ כתה״י וכ״ר ר״ש לכפר ונאמר להלן לכפר וכל אדם וכו׳ בבואו לכפר מה להלן וכו׳ רש״א נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן וכו׳: [ג] ל״ל מפנים. וכל״ל ברש״י (כתה״י): [ד] ל״ל הניא ממשמע (שי״מ): [ה] גי׳ כתה״י חטאת שיכול אין לי אלא מטמאין בגדים ונשרפין אבית הדשן אלא אלו בלבד מניין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי עיז״ת ת״ל חטאת וכו׳. וכ״ה בספרא פ׳ אחרי (פ״ט): [ו] ל״ל שהשורפו מטמא בגדים ונשרפין אבית הדשן שאר וכו׳ (שי״מ) וכ״ג מרש״י: [ז] והנסכים (שי״מ) ועי׳ רש״י: [ח] אי הנסכים (כ״ר פ״ר): [ט] ואפי׳ (כ״ר פ״ר ופרי״ר): [י] ולשתה (שי״מ): [יא] נס״מ טעם דיבור והכינסן. כלומר הכנס בין מזבח לשרופה מהו: [יב] ל״ל מחיצה (כתה״י ושי״מ). ולא״ק גורס שאין אלא הפסק מובה כו׳: [יג] הכנסה שניה שלא במקומה (כתה״י ושי״מ): [יד] תינח כתיב עמחק (כתה״י ושי״מ) לכפר דעדיין (כ״י פ״ז): [טו] אף כאן אשר (שי״מ): [טז] בי ל״ק ור״ש וכו׳ (צ״ק). וכמה״ר כלפינו: [יז] ל״ל מואת (כתה״י: יח) שהבאתי במעותו (כ״י פ״ז ושי״מ): [יט] והיינו (כתה״י): [כ] ל״ל חטאת חטאת (פ״מ וכ״ר): אחרי דומני מהדר (באה״מ). וכמ״ר כלפינו: [כא] בכתה״י ודיו ללמדך מגזירה שוה ותיבות מחטאת חטאת ליתא אם ויהא מנסה ועי״ש שמתא דלפמ״ש המוס׳ לקמן קה ע״ב בסוף העמ׳ דילפינה החטאת מטמא כו״ל ג״ש, ה״כ ל״ל להנים: [כב] ל״ל אשר (באה״מ): [כג] דמם (שי״מ): [כד] דרבי סתם במתניתין (שי״מ): [כה] תינח מעולם נמחק (שי״מ): [כו] ועולה היא בהוייתה ולא תרד. היא משמע בהוייתה תהא כו׳ כל״ל (כ״ש): [כז] בר״ש ונסף ובפי׳ כהן גדול (סנהדרין כא ע״ב), גבי לא יבבה לו נשים:

עין משפט נר מצוה

פ א מי׳ פרק כ מהל׳ פסה״מ הלכה יד:
פא ב מי׳ פרק ה מהל׳ פרה הלכה ד:
א ג מי׳ פרק ג מהל׳ פסה״מ הלכה ב:
ב ד מי׳ שם הלכה יד:

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטֹּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף ויקרא ו, כג
2. וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בָּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפַּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל: ויקרא טז, יז
3. וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם: ויקרא טז, כז
4. וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה: ויקרא טז, כח
5. וְזֹאת אֵת אַהֲרֹן וְאֵת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

מוסף רש״י

בשכיפר. כגתנן ממני על גבי המזבח הפנימי כולו דקפסקל רבי יהודה ולא מיפסל בהכנסה (ר״ש ל״ו) מתני׳. המזבח מקדש. פסולין שם עלו לא ירדו, **את הראוי לו.** ונלגב שיכל דבר שנתלה כבר למזבח, ובגמ׳ מפרש למעטוי קמיצה שלא קדשו בכלי, אבל פיטול ונסמך דמו ונסמכו כמתנות פסול, אם עלו לא ירדו, והתם מפרש טעמא שהיה פסולן בקדש, כלומר שנפסלו בעזרה: **כל הראוי לאישים.** להקטרה על אתם: **העולה על מוקדה.** ממוקדה דייק דהייני אתים, דאמר קרא כל הלילה מהו׳ שם, דיהון דעלתה לא תרד, ומשום כסירה לא אלעטריך, כל הראוי לאישים נרסינן, ולא גרסינן כל העולה לאתים, ומעטמא דהכן גמליאל מעל המזבח (מנחות דיז ב.):

שיטה מקובצת

בשכיפר או בשלא בישר. עי׳ לעיל דף לו ל׳: תוד״ה היא הקיילה בר׳ יהודא מתיבא הוא ולא ר״יבוא. ונס בכתה מקומות הוי היא מיעוט. לכך נראה לתוספת תורת הפילה סמוך הוה אחת לכל הטעלן, והא דמתיבי היא מטום דרוצה לרומת כל הראוי לאישים, אבל אם עלתה לא תרד נפקא ליה מזאת תורת הפילה. ומנגא דהא ר״ג מוסיף עליו על המזבח לרומת הרי״ל לאור לאמת, מטמא דכל אור מיניהו לא נחית אלא לרומת דברי לרי״ר לאור לאישים ולר״ג לאור למזבח, אבל אם עלה לא תרד שמתיבו לאות תורת כפר׳ (מהרש״ל):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com